Vlaams Parlement

vergadering **C346**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie

van 29 juni 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Limburgse Plan S voor een afstemming justitie en hulpverlening
– 3806 (2020-2021)
VRAAG OM UITLEG van Maaike De Vreese aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitrol van het Limburgse Plan S
– 3823 (2020-2021) 3

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het toenemende aantal vuurwapens
– 3878 (2020-2021) 8

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, en aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de rellen in de Blaarmeersen in Gent en de veiligheid in recreatiecentra
– 3905 (2020-2021) 10

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de concrete uitrol van het bestuurlijk sanctieregister
– 3908 (2020-2021) 14

VRAAG OM UITLEG van Adeline Blancquaert aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nieuwe investeringen in justitie en de impact daarvan op de Vlaamse justitie
– 4065 (2020-2021) 18

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitrol van de drugopvolgingskamers en de rol van de justitieassistenten daarin
– 3853 (2020-2021) 22

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport van Plan International over seksuele intimidatie
– 4121 (2020-2021) 27

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Limburgse Plan S voor een afstemming justitie en hulpverlening
– 3806 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Maaike De Vreese aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitrol van het Limburgse Plan S
– 3823 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, u kondigde in de pers met enige fierheid het project S in Limburg aan waardoor justitie en hulpverlening nauwer gaan samenwerken, wat moet leiden tot een snellere en vooral een efficiëntere aanpak van criminaliteit.

In Limburg bestaat inderdaad al heel wat expertise rond de integrale en vooral de multiagency aanpak. We kunnen verwijzen naar het bekende project M, maar ook de lokale integrale veiligheidscellen (LIVC's), die toch ook heel sterk zijn georganiseerd in Limburg.

Reeds eerder ondervroeg ik u over het Mechelse project SAMEN, dat in januari jongstleden werd gelanceerd en kan rekenen op 150.000 euro subsidie. In antwoord op mijn vraag daaromtrent op 12 januari stelde u: "Ik investeer zowel in extra justitieassistenten in het project M als in het project SAMEN. Ook ben ik in gesprek met de procureur in Limburg om de volgende fase – het project S of het Veiligheidshuis – mee te helpen ondersteunen, aangezien er daar vraag naar is."

Blijkbaar is de aankondiging in de pers nu het vervolg in de implementatie van een terechte beleidskeuze voor die integrale aanpak, de enige juiste aanpak voor een effectief veiligheidsbeleid. Wat evenwel opvalt, is dat er nergens wordt gesproken over de belangrijke rol van de lokale besturen, en inzonderheid de LIVC's. Er wordt wel voor het Plan S voorzien in een nieuwe coördinator, waarvoor 80.000 euro per jaar wordt uitgetrokken door Vlaanderen, wat uiteraard zeer goed is. Deze moet de samenwerking stroomlijnen tussen het parket, politie, justitiehuizen, CAW Limburg, en de Family Justice Centers (FJC's) van Hasselt en Genk en de lokale besturen van Hasselt en Genk.

Hierbij heb ik een aantal vragen voor u, minister.

Is deze vorm van projecten en projectfinanciering de voorafbeelding van hoe het veiligheidsbeleid in Vlaanderen zal worden uitgebouwd in de toekomst? Op 12 januari hebt u immers gesteld dat het de bedoeling is om ook in andere justitiehuizen tot een dergelijke werking te komen, maar dat de accenten lokaal kunnen verschillen, vooral afhankelijk van wat het Openbaar Ministerie en het lokaal bestuur nuttig achten.

Is de financiering van 80.000 euro voor het Plan S de enige financiële bron voor het genoemde project?

Welke zijn de middelen die u vrijmaakt voor het project SAMEN in Mechelen?

Zijn er nog andere financiële middelen voorzien voor dergelijke projecten? Zo ja, hoeveel? Zijn er gesprekken met andere geïnteresseerde lokale besturen en het Openbaar Ministerie? Is er ook een structurele financiering in het vooruitzicht gesteld?

Op welke manier hebt u zicht op de noden van de lokale besturen op dat vlak? Hebt u daaromtrent ook al contact gehad met de LIVC's? Zijn deze betrokken bij de uitrol van dit beleid?

Wat is de stand van het wetenschappelijk onderzoek dat dit beleid wetenschappelijk moet onderbouwen?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, het Limburgse Plan S heeft ook mijn West-Vlaamse interesse gewekt. Daarom stel ik u vandaag hierover ook enkele vragen. Ik denk trouwens dat onze voorzitter, Steven Vandeput, ook heel wat interesse heeft voor dit project, en er vooral ook kennis over heeft.

Onlangs lanceerde u Plan S om justitie en hulpverlening nauwer te laten samenwerken in Limburg. U wil hiermee enerzijds justitie sneller laten reageren om daders te bestraffen en anderzijds de achterliggende problemen aanpakken om recidive te vermijden. Zo zal de snelle aanpak van de M-sectie nog meer worden toegepast op zaken van intrafamiliaal geweld, terwijl binnen de M-sectie nog nauwer met de hulpverlening zal worden samengewerkt.

De verschillende projecten in Limburg – zoals de M-sectie, maar ook de Family Justice Centers en het LIM-project – werken prima, maar missen momenteel coördinatie. Daarom trekt u 80.000 euro per jaar uit voor de nieuwe coördinator van Plan S, een functie die intussen al is opgestart. De coördinator moet de samenwerking stroomlijnen tussen heel wat partners, namelijk het parket, politie, justitiehuizen, de Family Justice Centers, de lokale besturen van Hasselt en Genk, zorGGroep Zin en CAW Limburg (Centrum Algemeen Welzijnswerk). Het uiteindelijke doel van Plan S is een fysiek veiligheidscentrum in Hasselt waar justitie, hulpverlening en lokale besturen elkaar letterlijk kunnen ontmoeten.

Minister, op basis van welke criteria zal Plan S worden geëvalueerd? Wanneer is de eerste evaluatie van het project?

Kunt u extra toelichting geven bij het takenpakket van de nieuwe coördinator? Op welke structurele manier zal die coördinator de samenwerking tussen de projecten verbeteren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik dank jullie voor jullie interesse voor het project Plan S. Plan S is een Limburgs samenwerkingsplatform van politie, justitie, justitiehuizen, hulp- en zorgverlening, maar ook van lokale besturen. Dat wil ik beklemtonen. Dat platform moet bijdragen tot een veiligere samenleving. De betrokken diensten streven naar een effectieve en integrale benadering van allerlei problemen op het snijvlak van veiligheid, welzijn en zorg. De focus ligt op mensen en gezinnen die kwetsbaar zijn, die overlast veroorzaken en soms een gevaar vormen voor zichzelf en de samenleving. Het gaat dan vaak over intrafamiliaal geweld, problematisch middelengebruik en veelvoorkomende criminaliteit.

De coördinator van Plan S heeft als opdracht om binnen Limburg, als proefregio, een stevig samenwerkingskader te creëren. De coördinator gaat samen met de betrokken partners aan de slag rond het structureren, ondersteunen en optimaliseren van de samenwerking, en het verstevigen van het draagvlak.

Want vaak stellen we vast – en dat is wat heel wat lokale besturen ons zeggen – dat er heel goede initiatieven zijn, maar dat die zich soms binnen het eigen hokje bevinden. Het is belangrijk dat sommige zaken even over het hokje worden aangegeven. Dat is de taak van de coördinator.

We zijn dit gestart in Limburg omdat daar al heel goede projecten lopende zijn: het Arrondissementeel Informatie- en Expertisecentrum (ARIEC), het LIM-project, Project M, het Family Justice Center enzovoort. Zulke initiatieven komen van onderen uit. In Limburg was het de procureur die heel duidelijk aangaf dat het een hiaat was tussen al die goede initiatieven om integraler en ook gecoördineerder te werken. Er is daar ook een heel nauwe samenwerking met de lokale besturen van Hasselt en Genk. Zij zijn actief betrokken bij deze projecten, ook bij het groter geheel, om alles samen te brengen.

Deze zomer gaan we vanuit Plan S van start met een inventarisatie- en nodenbevraging bij de verschillende partners en samenwerkingsverbanden. We gaan daarbij ook het gesprek aan met onder andere de lokale besturen over hoe een lokale integrale veiligheidscel (LIVC) zich verhoudt ten opzichte van Plan S, welke noden zij hebben en of Plan S daarin een rol kan spelen, bijvoorbeeld in dossiers die het best kunnen worden opgeschaald.

Qua middelen zorgen in Plan S zowel de politie, de lokale besturen, de justitiehuizen, het Family Justice Center, het Openbaar Ministerie, en alle partners voor een afvaardiging om dit te doen slagen. Alleen ontbrak er een echte coördinator om alles samen te brengen, te leiden en te sturen. Daarom vond ik het wel belangrijk om daar nog extra in te investeren, naast de tijdsinvestering die de justitiehuizen en het Family Justice Center hier ook in doen.

Ik wil eerst nagaan hoe het Plan S vorm krijgt voor we dit gaan uitrollen naar andere gebieden, omdat we daar dan echt lessen uit kunnen trekken. Met het oog op de evaluatie van deze doelstellingen en het bepalen van de indicatoren vindt binnenkort nog overleg plaats tussen de Plan S-partners en de Universiteit van Hasselt. Het is de bedoeling om eind 2022 in een eerste evaluatie te voorzien. Indien dat nodig zou blijken, kan die financiering effectief structureel worden.

Daarnaast investeer ik inderdaad ook in het Mechelse project SAMEN om op een meer adequate en snelle manier een antwoord te kunnen bieden op veelvoorkomende lokale criminaliteit. Hiermee beogen we niet enkel het uitblijven van recidive, maar het moet ook leiden tot een groter gevoel van rechtvaardigheid bij slachtoffers en tot meer veilige en leefbare buurten. Zowel bij het justitiehuis in Mechelen, Antwerpen als bij dat van Turnhout – want ook deze steden zullen instappen in SAMEN – investeer ik extra justitieassistenten in het SAMEN-project. Ook mijn collega's Somers en Beke voorzien extra middelen voor dit project.

Daarnaast investeer ik nog 150.000 euro, voor de duur van vier jaar, voor de wetenschappelijke opvolging van dit project om zowel het recidive-effect in kaart te brengen en te meten als het effect op veiligere buurten. Ik vind het heel belangrijk dat dat ook wetenschappelijk wordt opgebouwd, om dan te bekijken of het project effect heeft. Want daarover gaat het natuurlijk.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik geloof heel sterk dat het Plan S als het ware de blauwdruk kan zijn voor een effectief toekomstig Vlaams geïntegreerd veiligheidsbeleid, waarbij natuurlijk het gewicht, zoals steeds, in eerste instantie bij de lokale besturen komt te liggen. Vandaar ook de heel belangrijke link met de LIVC's, en vandaar ook het bruggetje dat uit evaluaties blijkt dat we dat instrument in de toekomst veel verder moeten durven inzetten en gebruiken, dan enkel voor radicalisering.

Het is natuurlijk via de voelsprieten van al die mensen, waarvan er nu meer zullen zijn rond de tafel – de multiagencyaanpak –, dat de eerste signalen komen van jongeren die men nadien in het project M, of andere van die projecten onder Plan S, gaat moeten begeleiden. Het belang van die lokale integrale veiligheidscellen is cruciaal.

Ik denk dat het goed is dat we binnen Plan S al die initiatieven bundelen die u hebt genoemd: de LIVC's, ARIEC, LIM, *… (onverstaanbaar) …* in Genk, de FJC's. We moeten al die goede initiatieven bundelen die er in Limburg zijn, om daartussen de coördinatie op gang te brengen, want om effectief zowel tussen politie en justitie, als de hulpverlening, de samenwerking echt gestalte te kunnen geven, is die coördinatie echt wel nodig. Ik begrijp dat het vandaag op het terrein vooral de uitrol zal zijn van de FJC's die vandaag *… (onverstaanbaar) …* werken, voor de andere Limburgse gemeenten zal zijn in combinatie met het project M. Uiteraard is het goed dat we met Vlaanderen die coördinator nu gaan financieren, dat diegene die dat vandaag doet, als het ware wordt vrijgesteld om dat meer te kunnen gaan opnemen.

De vraag die zich dan natuurlijk stelt, is hoe we dat in de toekomst verder gaan uitrollen, omdat we toch waarschijnlijk casusregisseurs nodig gaan hebben. U hebt er inderdaad naar verwezen dat u dat gaat evalueren, maar ik denk wel dat die betrokkenheid van de lokale besturen via die LIVC's cruciaal is. We moeten vanuit Vlaanderen, om het Vlaams justitiebeleid mee gestalte te kunnen geven, toch aan structurele financiering durven denken, bij een positieve evaluatie van Plan S. Misschien dat u daar nog even iets over kunt vertellen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Bedankt, minister, voor uw antwoord. Ik denk dat het zeer belangrijk is om die straffeloosheid, of toch zeker het gevoel van straffeloosheid, tegen te gaan en weg te werken. Een snelle en kordate reactie van de justitiële diensten is daarvoor zeer belangrijk, en ook het vermijden van recidive. Het zal u wellicht niet verbazen, maar in heel het verhaal van Plan S kunt u op de volledige steun van onze fractie rekenen. Dit project zal een belangrijk instrument worden in het Vlaamse justitie- en handhavingsarsenaal. Daar geloof ik echt in. We zijn daarom alvast benieuwd naar die eerste evaluaties en naar die tussentijdse evaluaties van het project, maar ook naar de toekomstige realisaties van dat veiligheidshuis. Natuurlijk denk ik dat het dan de bedoeling is om eerst te evalueren, maar ik zou u willen vragen om bij een positieve evaluatie dan ook zo snel mogelijk naar de rest van Vlaanderen uit te rollen.

We hebben inderdaad al gezien op hoorzittingen die we hebben gehad, collega Brouns, dat de LIVC's ook breder worden gebruikt dan enkel het tegengaan van terrorisme en radicalisering. Ik denk dat die LIVC's een enorm belangrijke rol spelen in heel het verhaal, maar zeker ook de lokale besturen, die als eerste aan de basis liggen om te gaan werken op dit soort van criminaliteit, en ook op die straffeloosheid, om dat mee aan te pakken. Ik wens alvast Limburg veel succes met het project.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Uiteraard ben ik als Limburger gelukkig dat ook dit proefproject nu in Limburg start. Maar uiteindelijk moet het de bedoeling zijn naar structurele ingrepen te gaan, want het voordeel van proefprojecten is natuurlijk dat er dingen kunnen worden uitgeprobeerd, maar het nadeel is ook dat proefprojecten op een bepaald moment verdwijnen.

Wanneer wordt dan de overgang gemaakt van het proefproject naar structurele ingrepen? Ik begrijp dat er inderdaad een evaluatie moet gebeuren, maar wat is uw timing om dit project over heel Vlaanderen in te voeren? Ik ga ervan uit dat dat nog in deze legislatuur zal zijn, maar ik zou toch graag een timing en een antwoord van u hebben.

Het is natuurlijk goed dat er extra personeel bijkomt, zeker als dat in Limburg is, zoals u dat nu hebt gedaan, maar ik vraag me af of er ook wordt nagedacht over

een model waarbij wordt gewerkt met een soort verbindingspersoon, vergelijkbaar met de verbindingsofficier als het gaat over alles wat veiligheid betreft? Die zal trouwens straks aan het woord komen. Het zou gaan om een soort verbindingspersoon tussen enerzijds het parket en anderzijds de zorgverleningssector. Dat zou immers natuurlijk een meer structurele impact hebben, naast eventueel bijkomend personeel, wat nooit kwaad kan. U weet dat ik een groot voorstander ben van samenwerkingsfederalisme. Dat zou eigenlijk een heel goede stap zijn in dat samenwerkingsfederalisme wat deze justitieaangelegenheid betreft.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, dank u voor de bijkomende vragen. Het model dat we binnen het Plan S neerzetten, is er eigenlijk gekomen op vraag van het terrein. Ik wil dat ook beklemtonen. Politie, justitie, zorg, de lokale besturen, de parketten, de procureur: allemaal slaan ze de handen in elkaar. Ze zeggen dat iedereen binnen zijn domein heel goed samenwerkt, maar soms zijn er binnen welzijn of zorg bepaalde knipperlichten die onmiddellijk moeten kunnen worden doorgegeven aan andere collega's, net als omgekeerd, vanuit politie, justitie, justitiehuizen en noem maar op. Er wordt binnen hokjes gewerkt, en binnen die hokjes werkt men ook wel goed, voor alle duidelijkheid, maar we vinden dat er meer verwevenheid moet zijn, dat er meer integraal moet worden gewerkt. Dat model is dan uitgetekend, tot stand gekomen door de mensen op het terrein. Dat gaan we nu dus als proefproject inzetten. Ik heb ook heel duidelijk beklemtoond waarom we dat in Limburg doen. Vervolgens zullen we dat uiteraard evalueren, tegen eind 2022. Is die evaluatie positief – daar ga ik eigenlijk wel van uit, ik hoop het toch, maar we moeten toch de evaluatie afwachten, dat is natuurlijk de bedoeling van een proefproject –, dan is het natuurlijk de bedoeling dat we dat ook uitrollen in de rest van Vlaanderen. Dat lijkt me de juiste manier van werken. Als dat goed draait, dan gaan we ook kijken naar andere provincies. De vraag was echt heel groot in Limburg. Het zou dan jammer zijn, mochten we als beleidsmakers beslissen om dat niet te doen. Ik geloof daar ook wel heel sterk in, zeker op basis van mijn gesprekken met de mensen op het terrein. Ik weet niet wat er uit de evaluatie gaat komen. Misschien zijn er hier en daar nog wat aanpassingen aan het model nodig. Is dat model positief, dan zullen we kijken naar de andere provincies. Ik hoop dat men daar ook klaarstaat om mee te werken, om dat model verder uit te breiden in de rest van Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik herhaal wat ik daarstraks zei: ik geloof er heel sterk in dat dit potentieel in zich draagt om een blauwdruk te kunnen zijn van een echt geïntegreerd veiligheidsbeleid. We hebben de diverse componenten opgesomd, de diverse schakels in de veiligheidsketen zoals we die in Limburg kennen. Het is omdat we vaststellen dat we er heel veel hebben dat daar coördinatie boven moet worden gezet, en dat gebeurt via dat Plan S, waarbij de s naar samenwerking verwijst. Ik begrijp ook dat dat uiteindelijk mag uitmonden in een veiligheidshuis, naar het model van de zorg- en veiligheidshuizen in Nederland. Ik denk dat het cruciaal is om structureel te investeren in casusregisseurs, die het op het terrein moeten waarmaken in die veiligheidsketen.

U verwees naar de extra justitieassistenten. We zullen dat samen inderdaad goed mee opvolgen, dat daar extra capaciteit op wordt ingezet om al die dossiers effectief tot een goed einde te brengen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, zoals daarnet gezegd, ook wij geloven zeer sterk in dit project. Maar ik begrijp zeker ook dat de evaluatie belangrijk zal worden, bijvoorbeeld om kinderziektes eruit te halen, en dan een aangepast model uit

te rollen naar Vlaanderen. Ook een wetenschappelijke blik kan ons heel wat inzichten geven om dat project nog te optimaliseren. Ik denk dus dat de evaluatie belangrijk zal zijn.

U zegt dat nog moet worden bekeken of er ook bereidwilligheid is in de rest van Vlaanderen. Ik denk dat we dan ook niet moeten wachten tot het einde van dit project om eens te polsen in de rest van Vlaanderen of er interesse voor is. Ik heb een heel sterk vermoeden dat dit wel degelijk zo zal zijn, maar de vraag kan al gesteld worden. We moeten niet wachten tot eind 2022. Ik wens u alvast heel veel succes met dit project.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het toenemende aantal vuurwapens
– 3878 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, er is enkele weken geleden een colloquium geweest vanuit het Vlaams Vredesinstituut, een instelling die nauw verwant is met het Vlaams Parlement. Ondanks het feit dat de wapenwetgeving eigenlijk een federale materie is, denk ik dat ook de andere niveaus hun verantwoordelijkheid moeten nemen omdat er alsmaar meer wapens opduiken, ondanks de verstrengde wetgeving van de laatste jaren. Het Vlaams Vredesinstituut noemt bij de niveaus die verantwoordelijkheid moeten opnemen ook de gemeenschappen, de gewesten, de provincies en de gemeenten.

Volgens het Vlaams Vredesinstituut is de opvolging van de vuurwapens nog te weinig efficiënt en sluitend. De doorlooptijden zouden te lang zijn, er zouden te veel administratieve fouten gemaakt worden en er zouden gaten zitten in de opvolging. Voorts zou de opsporing van eventuele misbruiken sputteren. Er is volgens het Vlaams Vredesinstituut nood aan onder meer een doorgedreven digitalisering, zodat bepaalde alarmbellen sneller en makkelijker kunnen afgaan.

Nogmaals, minister, ik herhaal dat het hoofdzakelijk federale wetgeving is. Maar het is uw ambitie – ook in uw titel – als Vlaams minister van Justitie, om meer rond veiligheid te werken. Als er iets is wat de subjectieve veiligheid aantast dan zijn het wel wapens. De ene voelt zich daarmee veiliger, de andere voelt zich – naarmate er meer wapens zijn – onveiliger. Het subjectief onveiligheidsgevoel hangt heel sterk samen met de aanwezigheid van wapens in de samenleving.

Vandaar mijn vragen over een aantal evoluties met eventuele consequenties voor de Vlaamse samenleving:

Hoe kijkt u zelf aan tegen deze cijfers en vaststellingen, die een gevolg kunnen hebben voor de criminaliteit in Vlaanderen?

Hoe ziet u de link tussen het wapenbezit en intrafamiliaal geweld en/of feminicide? Beschikt u ter zake over cijfers in Vlaanderen? Indien niet, denkt u dat het goed zou zijn dat daar werk van wordt gemaakt?

Een gevoel van onveiligheid en maatschappelijk onbehagen – de zogeheten subjectieve onveiligheid – zou een belangrijke reden kunnen zijn voor de aankoop van wapens. Dat blijkt uit de vaststellingen van het Vlaams Vredesinstituut. Plant u

concrete initiatieven om die negatieve gevoelens tegen te gaan in Vlaanderen vanuit uw bevoegdheid Justitie en Handhaving? Die subjectieve onveiligheid te lijf gaan met meer wapens, wat dan voor andere mensen weer subjectieve onveiligheid teweegbrengt, is niet de oplossing, denk ik.

Plant u eventueel preventieve of sensibiliserende acties om het wapenbezit in Vlaanderen tegen te gaan? Zou dit niet samen kunnen met uw collega, de minister van Sport?

Plant u initiatieven om de opvolging van vuurwapens beter te organiseren in Vlaanderen, samen met de provincies en gemeenten? Dat is toch wel een advies – ik ga het geen aanbeveling noemen – van het Vlaams Vredesinstituut, na dat colloquium.

Ik kijk uit naar uw antwoorden.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Vandenhove, Vlaanderen is enkel bevoegd voor de vergunningen van wapens in het kader van sportief en recreatief gebruik – de bevoegdheid van minister Weyts – en voor het jachtgebruik – mijn bevoegdheid. Alle andere vergunningen voor wapens behoren tot het federale niveau.

Bijna de helft van de wapens in omloop wordt voor sportief en recreatief gebruik aangekocht. Tot nu toe kan het Vlaams Vredesinstituut geen link leggen met stijgende criminaliteitsstatistieken. Dat is een kleine nuance die ik wil aanbrengen. We zullen daar verder naar moeten kijken. Het is niet zo dat, als er meer vergunningen worden aangevraagd voor sportief, recreatief of jachtgebruik, er dan een stijging is in de criminaliteitsstatistieken. Die kleine nuance wil ik toch nog even meegeven. Ook qua intrafamiliaal geweld of feminicide wordt die link niet gelegd. Dergelijk geweld gebeurt meestal niet door een vuurwapen.

Ik deel wel volledig de analyse van het Vlaams Vredesinstituut dat een goed en performant functionerend controlesysteem nodig is om de centrale doelstellingen, dit wil zeggen het zoveel mogelijk inperken van de veiligheidsrisico's verbonden aan vuurwapens, te garanderen. Ik ben het eens met die analyse van het Vredesinstituut.

Ik ben ook in gesprek met minister Weyts om te bekijken of we dat kunnen organiseren. Die gesprekken lopen. Het lijkt mij het beste dat er een centrale dienst is binnen de Vlaamse overheid en dat dat past binnen de Vlaamse justitie. Zo kunnen we er duidelijk zicht op hebben voor hoeveel wapens en waarvoor die vergunningen gelden.

Ik bekijk met minister Weyts of we de voorwaarden voor de afgifte van dergelijke toelatingen beter op elkaar kunnen laten afstemmen.

Daarmee kan er worden tegemoetgekomen aan de heel terechte verzuchting van het Vredesinstituut dat de aanzienlijke versnippering en de veelheid aan diensten en overheidsniveaus die betrokken zijn bij de controle en de opvolging van vuurwapens een sluitend controlesysteem hypothekeren. De gesprekken met minister Weyts lopen om na te gaan of we alles wat vergunningen van wapens betreft op Vlaams niveau kunnen integreren binnen de Vlaamse justitie. De informatie over wapengebruik kan dan ook centraal worden beheerd, administratieve fouten kunnen worden voorkomen, de kennis van praktijken en wettelijke kaders op de verschillende bevoegdheidsdomeinen kan worden verhoogd en bij mogelijk wapenmisbruik binnen een bepaalde sector kan dan onmiddellijk worden onderzocht of dit zich ook voordoet bij het gebruik van wapens binnen een andere sector of dat het risico daarop beter kan worden gemonitord. De gesprekken met collega Weyts

zijn lopende. Ik hoop dat we zeer binnenkort naar een centrale dienst kunnen gaan binnen de Vlaamse overheid, idealiter binnen justitie.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben zeer tevreden dat u mijn voorstellen en analyse wat dat betreft deelt. Ik vind het belangrijk dat de cijfers, waarover we op dit moment inderdaad nog niet beschikken in Vlaanderen, ook zullen worden verzameld. Hopelijk is er geen link tussen het wapenbezit en bepaalde vormen van criminaliteit. Maar goed, we beschikken nu niet over cijfers. Het zou goed zijn indien er daar inderdaad werk van wordt gemaakt.

Twee, het is goed dat u samen met de minister van Sport bekijkt hoe deze aangelegenheid globaler kan worden aangepakt. Wat mij betreft, hoort dat inderdaad thuis binnen dat bevoegdheidsdomein van de Vlaamse justitie.

Drie, ik denk vooral aan gemeenten. Toen ik burgemeester was, heb ik heel wat initiatieven genomen wat betreft de sensibilisering rond wapens, onder andere voor jongeren. Het moet daarbij niet altijd over speelgoedwapens gaan, het kan evengoed gaan over jongeren die de schietsport beoefenen. Want inderdaad, als je de schietsport beoefent, kun je niet wachten tot je 18 jaar bent. Er moet een zekere sensibilisering en educatief luik zijn voor jongeren en kinderen die aan schietsport doen.

Ik wil er dus voor pleiten dat u, eventueel samen met uw collega-minister die de voogdij heeft over de gemeenten, de goede voorbeelden die er ongetwijfeld bestaan in diverse gemeenten en steden, zou verspreiden over Vlaanderen, zodat gemeenten en steden echt ook zouden sensibiliseren over de eventuele nadelige gevolgen van wapenbezit of -gebruik.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, en aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de rellen in de Blaarmeersen in Gent en de veiligheid in recreatiecentra
– 3905 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: Deze vraag was in eerste instantie gesteld aan minister-president Jambon. Mijnheer Deckmyn, ik denk echter dat u hierover zo ongeveer de hele Vlaamse Regering hebt aangesproken.

De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Het was niet echt mijn bedoeling om heel de regering aan te spreken. De vraag moest gewoon worden gesteld. De ministers reageren collegiaal. Ik moest gewoon weten bij welke minister ik moest zijn, en ik ben uiteindelijk bij minister Demir terechtgekomen.

Minister, het is een fenomeen dat iedere zomer terugkeert: bendes, voornamelijk allochtone jongeren uit het Brusselse, vallen bezoekers en personeel lastig en veroorzaken rellen in Vlaamse recreatiecentra. Opnieuw blijken er ondanks veel aangekondigde maatregelen en garanties ernstige incidenten te zijn geweest aan de Blaarmeersen in Gent. In de late namiddag van woensdag 9 juni 2021 blijkt er

opnieuw een stevige vechtpartij te zijn uitgebroken. Er werd bericht dat minstens één iemand een messteek in de zij had gekregen en dat de politie het hele domein had moeten ontruimen. Ook werden toen meerdere jongeren naar het ziekenhuis gevoerd.

Het was daar de eerste dag waarop er officieel mocht worden gezwommen, met bescherming van toezichthouders. Blijkbaar was het er druk maar rustig, maar dat is natuurlijk veranderd in de late namiddag. Toen brak er een massale vechtpartij uit. Opnieuw ongeregeldheden, dus.

Het is een feit dat het telkens opnieuw gaat om vechtpartijen met jongeren die vooral uit Brussel komen. Nu kwamen ze blijkbaar ook uit Vilvoorde. Al ontelbare keren beloofde de burgemeester van Gent dat hij de zaken kordaat zou aanpakken en bij de Brusselse burgemeesters de problematiek van overlast door Brusselse jongeren zou aankaarten. Hij zou niet alleen de Brusselse burgemeesters aanschrijven. Hij heeft ook een brief gestuurd naar het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Daar is echter blijkbaar zelfs geen antwoord op gekomen, zo heb ik vernomen. Tot op heden blijkt die Gentse lokale aanpak weinig succesvol te zijn. In dat verband werd onder meer wel al de toegang voor bezoekers van buiten Oost-Vlaanderen beperkt, waarbij de brave Vlamingen eigenlijk opdraaien voor de Brusselse allochtone relschoppers. De maatregel blijkt nog altijd niet succesvol genoeg. In tegenstelling tot die brave Vlamingen laten de reljongeren zich hierdoor niet afschrikken en bedenken ze creatieve manieren om zich alsnog toegang te verschaffen tot het domein. Nu zijn de maatregelen trouwens nogmaals verlengd en verstrengd. We zien waarheen het ons brengt, maar men kan daar zeker vragen bij blijven stellen.

Het stadsbestuur van Gent kondigt aan dat de situatie zal worden bekeken en dat het zal beoordelen welke maatregelen er kunnen worden getroffen. Dat is natuurlijk een verhaal dat we inmiddels al decennia horen, en die incidenten blijven maar plaatsvinden. Ondertussen is er nog steeds geen afdoende oplossing om onze gezinnen toe te laten om op een rustige, gezellige manier te genieten van de recreatiedomeinen die Vlaanderen rijk is. Veel mensen blijven tegenwoordig dan ook maar gewoon weg van die recreatiedomeinen, en dat is jammer.

Omdat het Gentse stadsbestuur de situatie blijkbaar niet onder controle krijgt, dringen zich natuurlijk bovenlokale maatregelen op om te vermijden dat relschoppers brave mensen kunnen blijven terroriseren in recreatiecentra. Dat is de vraag die ik lokaal, maar ook hier wil stellen. Vlaanderen heeft tal van bevoegdheden die daartoe zouden kunnen bijdragen. Vandaar ook de vragen die ik naar voren wil brengen.

Welke initiatieven kan en wil de Vlaamse Regering nemen om onze burgers opnieuw het plezier te brengen om de recreatiedomeinen in Vlaanderen te blijven bezoeken? In het verleden werd er al herhaaldelijk gepleit voor de invoering van een recreatiepas. Kan deze worden ingevoerd? Kan en zal er een zwarte lijst van relschoppers worden opgesteld? Ik heb op lokaal niveau al vernomen dat dit het geval zal zijn, maar hoe gaat men dit bovenlokaal organiseren? Op welke wijze kan De Lijn desgevallend betrokken worden in het beleid dat de komst van mogelijke probleemjongeren tijdig kan signaleren?

Op dat vlak geldt dezelfde vraag – maar die is uiteraard niet voor u – voor de NMBS. Dat is eigenlijk een federale vraag, ook mijn federale collega heeft hieromtrent al vragen gesteld. Een andere vraag. Kan en zal de Vlaamse Regering een initiatief nemen om ervoor te zorgen dat jongeren die in Vlaanderen wonen en zich daar aan incidenten bezondigen, strak worden opgevolgd en aangepakt? Gaat de Vlaamse Regering druk zetten op de Brusselse overheden dat ook zij eindelijk werk maken van een kordate aanpak en opvolging?

Ik weet het, het zijn een hele hoop vragen, maar ik denk dat het nu meer dan tijd is om hier afdoende antwoorden op te krijgen. Overal in Vlaanderen willen mensen op een gezellige en vreedzame manier onze recreatiedomeinen bezoeken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik ben het er natuurlijk mee eens dat de amokmakers effectief een probleem vormen voor heel wat recreatiedomeinen binnen Vlaanderen, maar ook aan de kust. We hebben dat vorige zomer ook nog mogen merken. Ik zie twee effectieve oplossingen.

Vanuit Vlaanderen kun je eigenlijk het gesprek voeren met Brussel. Ik stel vast dat in Brussel alle beleidsmakers al decennialang de kop gewoon in het zand steken als het gaat over die onveiligheid, jeugdcriminaliteit, schrijnende gevallen. We zien ook geen enkele verbetering en men grijpt daar ook niet in. Dat is een groot deel van het probleem, natuurlijk. Dat gesprek met Brussel zal moeten worden aangevat.

En twee, als we het probleem echt sluitend willen regelen, dan dient men eigenlijk op federaal niveau een wet te maken om een plaatsverbod op te leggen in recreatiedomeinen en ook in publieke zwembaden.

Ik heb gezien dat er in het parlement eigenlijk al verschillende wetsvoorstellen klaarliggen. Dat lijkt me ook de meest efficiënte manier om dit te behandelen. Via een dergelijk systeem voor recreatiedomeinen kunnen we registreren wie er binnenkomt, en wie zich misdraagt. Daarnaast kunnen ook lijsten met de namen van amokmakers worden gedeeld tussen de verschillende publieke zwembaden en recreatiegebieden, zodat deze ook overal geweerd kunnen worden. Anders verschuif je gewoon het probleem van de Blaarmeersen naar Hofstade of andere openbare zwemdomeinen.

Dat moet dan ook uiteraard gehandhaafd worden door de lokale besturen en de lokale politie, en dat zit natuurlijk ook federaal. Ik wil gerust de collega's federaal erover aanspreken om een plaatsverbod uit te werken. Dat zal natuurlijk het meest effectieve zijn. Als we het probleem sluitend willen maken, dan hebben we ten eerste een uniform systeem met een plaatsverbod nodig en ten tweede zal ook Brussel natuurlijk zijn verantwoordelijkheid moeten opnemen. Ik kan daarover het gesprek wel aangaan, maar ik denk dat we dat langs verschillende kanalen zullen moeten doen, en dat men daar ook de nodige maatregelen zal moeten nemen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De reden van mijn vraag is natuurlijk de bovenlokale aanpak. Die is uiteraard belangrijk. U haalt aan dat dat voor een groot stuk federale materie is. Dat begrijp ik. Maar ik ben blij dat u het gesprek met de federale overheid hierover wilt aangaan. Want het is echt een prangend probleem. Het is net de bedoeling om de verplaatsing van de problemen te vermijden. Want de problemen in de Blaarmeersen in Gent vormen de aanleiding voor mijn vraag, maar in het verleden werden ons sowieso al heel wat problemen gesignaleerd, bijvoorbeeld in De Ster in Sint-Niklaas. Als de mensen die in Sint-Niklaas naar De Ster gingen, verhuizen naar de Blaarmeersen en zij, omdat we daar strikter toezicht houden, zich weer naar ergens anders verplaatsen ... We moeten dit probleem eigenlijk ook op bovenlokaal niveau aanpakken. Het is belangrijk dat we dit probleem goed aanpakken vanuit Vlaanderen.

Maar dan komen we bij het grootste probleem. En ook dat hebt u eigenlijk op een nogal zachte en vriendelijke manier proberen te verwoorden. Ik doel op het gesprek met Brussel, niet alleen met de Brusselse burgemeesters, maar ook met de

Brusselse overheden in het algemeen. U bevestigt dat dit een moeilijk gesprek is, een dovemansgesprek. Ik heb daarnet verwezen naar brieven die vanuit Gent verstuurd zijn naar het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Er komt daar zelfs geen antwoord op. Men doet alsof er geen probleem is in Brussel. Blijkbaar weten zij van niets. De problemen veroorzaakt door jongeren die vanuit Brussel afzakken naar Vlaanderen, moeten maar op lokaal of op Vlaams niveau worden opgelost. Dit is eigenlijk te gek voor woorden.

U stelt dat we het gesprek zullen moeten aangaan. Maar we moesten dit gesprek al tien jaar geleden aangaan. En dat gebeurt blijkbaar niet. We mogen niet bij de vaststelling blijven dat we het gesprek moeten aangaan.

Minister, we moeten concrete initiatieven nemen. We moeten de Brusselse overheid concreet op haar verantwoordelijkheden drukken. Ik wil dan ook graag weten aan welke concrete initiatieven u had gedacht om Brussel hier effectief op aan te spreken. Want zij voelen zich niet aangesproken. En dat, minister, is het concrete probleem.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Goed, het is niet de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Justitie om hierin op te treden. En toch zegt de minister dat ze de Brusselse Hoofdstedelijke Regering zal aanspreken en dat ze op federaal niveau zal bekijken wat ze zal doen. Dat kan ik alleen maar toejuichen. Ik vind het heel goed dat de minister meer doet dan wat ze eigenlijk kan en waarvoor ze instrumenten heeft, en dat ze alle 'soft power' – zo zullen we het noemen – in haar handen aanwendt om hierin een verschil te kunnen maken.

Maar collega's, de essentie van de vraag – en dat heeft de collega die de vraag stelt, ook wel duidelijk vermeld – is het feit dat alles in handen ligt van de federale overheid en van de Brusselse overheid om hierin op te treden. Ik vind het fijn dat de minister meer doet dan wat ze moet en eigenlijk kan. Maar laat ons niet vergeten dat de focus moet worden gelegd bij die overheden die effectief bevoegd zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik zal besluitend antwoorden. Eender wat we zouden kunnen doen op Vlaams niveau zal misschien tot niets leiden. Daarom moet elke overheid haar verantwoordelijkheid opnemen. Ik wil ze daar zeker heel hard bij 'nudgen'. Dat zal ik zeker en vast doen. De meest effectieve oplossing is om er werk van te maken en zulke plaatsverboden uit te werken via een goed systeem. Voor het overige zal ik, samen met minister Dalle die bevoegd is voor Brussel, de Brusselse verantwoordelijken en beleidsmakers hierover aanspreken.

Ik kan mij helaas niet bezighouden met de Brusselse of federale overheden. Dat gaat niet. Dit land is nu eenmaal zo georganiseerd. Maar ik zal wel alles doen wat ik kan om iedereen op zijn verantwoordelijkheid te wijzen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister, ik wil u sowieso bedanken. Ik hebt hier geen verwijten in uw richting geuit. Ik ben alleszins al blij dat u initiatieven wilt nemen. Collega Parys heeft natuurlijk gelijk. Hij zegt dat het positief is dat u meer doet dan wat u moet doen, maar dit lijkt me een taak van iedereen. Het Vlaams Belang wil dat ook doen. Wij willen op alle mogelijke niveaus die vragen stellen om dit probleem eindelijk te doen ophouden. Het duurt al tientallen jaren.

We hebben dit probleem federaal aangekaart. Ik heb dat nu hier op Vlaams niveau aangekaart. Op lokaal niveau heb ik het ook aangekaart. Ik hoop dat we volgend jaar of het jaar daarna niet opnieuw met dezelfde problematiek te maken krijgen. Dit moet echt worden opgelost. Iedere aanzet om tot een oplossing te komen is voor mij meer dan welkom.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de concrete uitrol van het bestuurlijk sanctieregister
– 3908 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ter uitvoering van het regeerakkoord hebt u een bestuurlijk sanctieregister aangekondigd, en dat op korte termijn, omdat ook het advies van de Inspectie van Financiën ondertussen voorhanden was. Bestuurlijke handhaving is inderdaad afhankelijk van een zeer goede informatieverzameling en -deling tussen alle betrokken partners – en dat zijn er heel wat – op federaal, regionaal en lokaal vlak. In het kader van de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit zou het sanctieregister worden uitgebreid tot een Kruispuntbank Handhaving. De lokale besturen hebben daarbij volgens ons een cruciale rol. Het is op lokaal niveau dat men wordt geconfronteerd met aanvragen voor vergunningen en dergelijke, en het is dan ook op dat niveau dat we de strijd moeten aangaan tegen die georganiseerde criminaliteit. Dat is een pleidooi dat ik hier al meermaals heb gehouden.

Het is dan ook cruciaal dat er op dat niveau voor een goede informatiedoorstroming wordt gezorgd, niet alleen van sancties van de Vlaamse inspectiediensten, maar ook van de federale overheden en van alle relevante private actoren, bijvoorbeeld de nuts- en energiebedrijven. Eerder stelde u dat u 2 miljoen euro ter beschikking had om een bestuurlijk sanctieregister op te richten, waarbij al die info in Vlaanderen zou worden gebundeld en waartoe ook de lokale besturen toegang zullen krijgen. Dit sanctieregister zou de lokale besturen ook in het kader van hun toezichtsbevoegdheden toegang geven. De concrete uitrol van het sanctieregister krijgt nu dus vorm en is zeer belangrijk, inzonderheid voor onze lokale besturen.

Minister, daarom heb ik de volgende vragen voor u. Wat is de concrete timing van de praktische uitrol van het bestuurlijk sanctieregister? Werden alle bij het bestuurlijk sanctieregister betrokken actoren, dus ook de lokale besturen, bevraagd over hun noden wat de informatiegaring en -deling betreft? Zo ja, wat waren de conclusies van die bevraging? We nemen aan dat het tot stand brengen van het bestuurlijk sanctieregister een uitgebreide operatie is. Zijn er prioriteiten gesteld voor de gegevensdeling? Zo ja, welke? Hoe zal de informatiegaring- en deling met betrekking tot het sanctieregister concreet worden georganiseerd op lokaal niveau? Zullen de lokale besturen daartoe financiële ondersteuning krijgen? Tot slot, hoe zal het voorziene budget van 2 miljoen euro worden besteed?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het Vlaams bestuurlijk sanctieregister zal alle beslissingen met betrekking tot bestuurlijke sancties op basis van Vlaamse regelgeving bundelen en is eigenlijk te vergelijken met het strafregister, zij het dat het sanctieregister naast informatie over de sanctie zelf ook meer informatie met betrekking tot de bestuurlijke vervolging zal bevatten. Met de ontwikkeling van het bestuurlijk sanctieregister zorgt Vlaanderen er eindelijk voor de eerste keer voor dat een belangrijk

deel van het informatiehuishouden qua handhaving op orde wordt gezet door de informatie over bestuurlijke sancties op een uniforme wijze op te slaan. Het is eigenlijk onbegrijpelijk dat dat op Vlaams niveau tot op heden niet bestond, maar goed, het is nooit te laat. Burgemeesters vragen al lang dat ze daar toegang toe zouden krijgen, want zij moeten vaak vergunningen verlenen in allerlei dossiers. Het is dan ook heel belangrijk dat ze in zo'n bestuurlijk sanctieregister kunnen gaan kijken, om te zien of alles in orde is, of er al sancties zijn geweest, hoe het qua handhaving zit enzovoort.

Naast de lokale besturen zullen het Openbaar Ministerie en de politie hier ook toegang toe hebben.

De informatie in het Vlaams bestuurlijk sanctieregister wordt een heel belangrijk deel van de data die in het kader van de bestuurlijke handhaving van ondermijnende of georganiseerde criminaliteit moet kunnen worden gekruist met informatie uit andere databronnen op federaal, regionaal, lokaal en zelfs internationaal niveau, in het kader van de nog op te richten Kruispuntbank.

Twee weken geleden werd het sanctieregister goedgekeurd door de regering. Nu kan de uitrol dus van start gaan. Dit is een volledig digitaal traject en zal ongeveer anderhalf jaar in beslag nemen. Daarvoor werden een businesscase uitgewerkt en een samenwerking aangegaan met Digitaal Vlaanderen. We hebben inderdaad 2 miljoen euro voorzien voor de ontwikkeling ervan. Daarna zal ik jaarlijks 450.000 euro inzetten voor de verdere exploitatie en het beheer van het sanctieregister.

Tijdens de businesscase werden alle primaire belanghebbenden bevraagd, waaronder een aantal inspectiediensten, het Openbaar Ministerie, de lokale politie, een aantal lokale besturen en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).

Een belangrijke vaststelling bij al die gesprekken was dat de informatienoden, niet alleen bij de lokale besturen, ruimer zijn dan de scope van het bestuurlijk sanctieregister. Andere informatie zit inderdaad uiteraard op het federaal niveau, bijvoorbeeld de koppeling met het strafregister. Daar moet de toekomstige Kruispuntbank aan tegemoetkomen. Maar die Kruispuntbank kan er natuurlijk pas komen als Vlaanderen zijn informatie op orde heeft. Daarom wordt dit bestuurlijk sanctieregister ontwikkeld, zodat we dit kunnen koppelen aan de andere bronnen, de Kruispuntbank, en we nog meer informatie aan lokale besturen kunnen bezorgen.

Alle behoeften die geuit werden door de stakeholders werden in gezamenlijk overleg geprioriteerd volgens de MoSCoW-methode. Daarbij staat de M voor de functies die onontbeerlijk zijn, de 'must have'; de S voor de functies die aangewezen zijn, de 'should have'; de C voor de functies die nuttig, maar niet echt nodig zijn, de 'could have' en de W voor de functies die niet vereist, noch nuttig zijn, de 'won't have'.

Per businessmodules werden de mogelijke features geprioriteerd volgens deze vier prioriteiten. Ik geef een voorbeeld ter verduidelijking. In de businessmodule 'identificatie en authentificatie' werden het registreren van een nieuwe gebruiker, het aan- en afmelden van een geregistreerde gebruiker en het toegangsbeheer als onontbeerlijk beschouwd. Die functies moesten er dus absoluut in zitten. In de businessmodule 'raadplegen van sanctie-informatie' werden het zoeken van sanctie-informatie en het consulteren van de details van de informatie als onontbeerlijk beschouwd, maar werd het visualiseren van de geolocatie van het gepleegde feit als nuttig, maar niet echt nodig gecatalogeerd.

Er werd samen met de belanghebbenden ook een informatiemodel uitgewerkt. Dit is een maximaal en dus uitgebreid model. Het is de bedoeling in de eerste fase van het project ook een groeipad en prioritering te voorzien in dit informatiemodel.

Indien lokale besturen een bestuurlijke sanctie opleggen met behulp van de GAS-procedure (gemeentelijke administratieve sanctie), wordt die opgenomen in het sanctieregister. Er wordt verwacht dat dit slechts hoogst uitzonderlijk het geval zal zijn en dat de opgelegde sanctie in dat geval handmatig kan gebeuren in het sanctieregister. Er is voor de lokale besturen dus eerder een beperkte rol als informatieleverancier. De lokale besturen zullen vooral een heel grote rol spelen als afnemer of raadpleger van informatie eerder dan als leverancier. Het vermoeden is dan ook dat de informatie zal worden aangeleverd en afgenomen via MAGDA Online (maximale gegevensdeling tussen administraties), waardoor de impact voor hen beperkt blijft, omdat er dan geen ontwikkelkosten voor de aansluiting nodig zijn.

Voor de ontwikkeling van het Vlaams bestuurlijk sanctieregister hoeven er geen samenwerkingsakkoorden te worden afgesloten. Dat maakt de oefening iets gemakkelijker. De informatie die in het Vlaams bestuurlijk sanctieregister wordt verzameld, gaat immers uit van bestuurlijke vervolgings- en beboetingsinstanties die deel uitmaken van de Vlaamse overheid.

Dus pas op het ogenblik dat deze gegevens moeten worden gekruist met andere gegevens vanuit federale databanken, worden die akkoorden en afspraken noodzakelijk. Dit gebeurt ook in het kader van de oprichting van een Kruispuntbank Bestuurlijke Handhaving, maar we hebben – zoals ik al zei – eerst een bundeling van eigen informatie in het bestuurlijk sanctieregister nodig, vooraleer we kunnen gaan kruisen aan andere databanken. Maar dat is in ieder geval wel de bedoeling.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Dank u, minister, voor uw uitgebreide antwoord. Ik denk inderdaad dat u terecht stelt dat dit een heel belangrijke eerste stap is. Beter laat dan nooit. Ik kan inderdaad vanuit de praktijk getuigen dat het absoluut noodzakelijk is dat we een register hebben, waarin alle bestuurlijke sancties en overtredingen zijn opgenomen. Vooral om vandaag de dag inderdaad een stukje shopgedrag tegen te gaan van diegenen die verkeerde bedoelingen hebben, of dat we alleszins weten wat hij of zij op zijn kerfstok heeft als bedrijf of organisatie.

Nu, het spreekt voor zich dat het platform ook wel een actiegebeuren is. Dat vraagt op lokaal niveau van diegene die daarmee moet werken heel wat capaciteit en competenties, dat spreekt voor zich. Is de operationalisering op lokaal niveau een onderdeel van die 2 miljoen euro? Zitten in dat pakket ook de opleidingen van mensen op lokaal niveau, en dergelijke?

Ik zie inderdaad de relatie al met de bestuurlijke aanpak. Ik denk dat het absoluut goed is dat dit een opstap naar de kruispuntbankhandhaving is. Daarom heb ik ook nog een bijkomende vraag. We doen het Vlaams bestuurlijk sanctieregister inderdaad zelf, we schalen op naar de kruispuntbankhandhaving waarbij we dus op andere niveaus zeg maar, alle noodzakelijke koppelingen kunnen maken. Maar durven we dan ook de ambitie te hebben om dat internationaal te gaan doen? Dus: een sanctieregister op Vlaams niveau, de Kruispuntbank op het landelijke niveau – zeg maar, alle niveaus in België - maar hebben we ook de ambitie om de context strafrechtelijk internationaal te gaan bekijken? Dat is een slotvraag.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Bedankt, minister, voor uw antwoorden, en u, collega Brouns, voor de vraag.

Inderdaad, dit zijn belangrijke eerste stappen die gezet worden naar de informatie-uitwisseling tussen de verschillende Vlaamse diensten alleen al. Dan wordt het nog een stuk complexer als we naar de federale diensten kijken. Ikzelf was ooit op het federale niveau tewerkgesteld in een ondertussen al ver verleden. We staken heel

wat tijd in het beantwoorden van vragen rond informatie van allerlei diensten: Vlaamse en federale inspectiediensten, over bijvoorbeeld het verblijfsstatuut van vreemdelingen.

Ik denk dat het met dit soort databank en sanctieregisters allemaal veel efficiënter zal verlopen, dat ook de diensten daar veel tijdswinst mee zullen maken. Dit is dus zeker en vast een prioriteit, en een zeer belangrijk werk dat de minister zal leveren.

Zoals collega Brouns ook aanhaalde, bestaat er natuurlijk ook grensoverschrijdende criminaliteit. We zien aan de grenzen dat criminele bendes of mensen met slechte bedoelingen wel eens op het idee komen om vlak over de grens met hun praktijken te starten. Het kan naar de toekomst toe, denk ik, interessant zijn om dat te bekijken. Zullen er bijvoorbeeld met onze collega's uit Nederland daarin ook stappen worden gezet?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, in antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 1005, van 11 september 2020, stelde u dat Informatie Vlaanderen volop bezig is met de uitvoering van een analyse voor de oprichting van het Vlaams bestuurlijk sanctieregister. De resultaten van fase één worden verwacht tegen november. Ik denk dat toen ook de voorbereiding van fase twee in volle opstart was.

Vandaar is ook mijn aansluitende vraag: welke resultaten hebben de functionele analyse in fase één en de juridische en financiële analyse in fase twee opgeleverd? En welke initiatieven hebt u op basis van deze resultaten reeds genomen in het kader van de uitrol van het sanctieregister?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Brouns, de 2 miljoen die voorzien is in het budget is natuurlijk vooral bedoeld voor de ontwikkeling van het model. Zodra dat op punt staat, gaan we wel opleidingen voorzien voor de lokale besturen – ik denk dat dat de logica zelve is – over hoe ze daarmee moeten omgaan, hoe ze dat moeten gebruiken, hoe ze zelf iets kunnen ingeven op basis van de GAS-procedure (gemeentelijke administratieve sancties). Dat wordt bekeken. Ik denk dat het belangrijk is dat we daarvoor een opleiding voorzien. Maar dat is dus apart, dat zit niet in het budget.

We zijn inderdaad ook vooral aan het kijken naar Nederland, en naar de beste internationale samenwerkingen. Nederland staat op dit moment het verst met de bestuurlijke handhaving. We zijn met Nederland aan het bekijken hoe we de informatie-uitwisseling met hen kunnen doen. Zij melden ons dat zij momenteel nog geen bestuurlijk sanctieregister hebben, maar de gesprekken lopen goed. Zodra dat op punt staat, zullen we dat ook met hen opnemen, en ook met andere landen. Dat moeten we nog even in beeld brengen: welk ander land naast Nederland is nog interessant om die informatie-uitwisseling te doen?

Collega Blancquaert, dit dossier is bij de Vlaamse Regering geweest op basis van fase één en fase twee van de businesscase waarnaar u verwijst. We kunnen daar nu mee aan de slag, en het sanctieregister ook IT-matig gaan opzetten.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Dank u wel, minister voor uw antwoord, dank u wel collega's, voor uw bijkomende vragen. Ik denk dat dit inderdaad een belangrijke stap is, een belangrijke schakel of puzzelstuk in het grote geheel. Het is een instrument in de strijd tegen alle vormen van criminaliteit, en in het bijzonder de moeilijkste, de

georganiseerde criminaliteit, de ondermijnende criminaliteit. U haalt terecht aan dat de 2 miljoen euro dient voor de ontwikkeling. Men moet voldoende aandacht hebben voor degenen die al deze instrumenten moeten gaan gebruiken op lokaal niveau. Ik bedoel daarmee een opleiding opdat de capaciteit en de competentie voldoende aanwezig zijn om daarmee aan de slag te gaan. Ik heb in het verleden al verwezen naar het voorbeeld van Nederland als we het over de uitrol van het DIOB-verhaal (Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen) in België, en dus ook in Vlaanderen, hebben. Als je dat transponeert dan zullen er hier op termijn toch ook een aantal duizenden rapporten gemaakt moeten worden op lokaal niveau. Dat betekent dus ook consultatie van al die data. Dit maar om aan te geven dat we daar heel wat ondersteuning nodig zullen hebben. Ik denk dat we op Vlaams niveau de juiste instrumenten ontwikkelen in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit, en in de handhaving in het algemeen, met het sanctieregister. Maar we moeten toch ook de nodige aandacht blijven hebben voor ondersteuning en de juiste organisatiestructuur op lokaal niveau – intergemeentelijk samenwerkingsverband (IGS), dubbele politiezone – om voldoende tools aan te reiken om het lokale niveau te versterken. En tot slot – voor een grensregio is het vanzelfsprekend dat we er de aandacht op vestigen – is er de internationale component. Het sanctieregister is Vlaams, de Kruispuntbank is voor het hele land, maar ook voor de internationale component moeten we ambitie hebben. In de Europese regio waarin we leven zijn er quasi geen grenzen – zeker niet op het vlak van criminaliteit – dus is er blijvende aandacht nodig voor de verdere uitbouw van die databanken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Adeline Blancquaert aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nieuwe investeringen in justitie en de impact daarvan op de Vlaamse justitie
– 4065 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Collega's, minister, recent kondigde de federale minister van Justitie, Vincent Van Quickenborne, een substantiële verhoging van het budget voor Justitie aan. Als gevolg hiervan zouden ook alle gevangenisstraffen onder de drie jaar uitgevoerd worden. Om deze korte straffen uit te kunnen voeren zou er dan een beroep gedaan worden op detentiehuizen.

Daarnaast zou er ook meer ingezet worden op het monitoren van recidive. Er zou een recidivemonitor ontwikkeld worden die regelmatig geactualiseerde recidive-indicatoren levert. Complementair zou er ook een recidive-eenheid opgericht worden binnen het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie die verantwoordelijk is voor het aanvullen en verwerken van deze recidive-data.

Dit is uiteraard aan te moedigen, gezien deze cijfers van cruciaal belang zijn om een efficiënt en effectief beleid te voeren inzake het voorkomen van, en omgaan met recidive.

Tot slot gaf de federale minister van Justitie ook aan dat er meer ingezet moet worden op begeleiding in de gevangenissen. Dit is ook een thema dat op Vlaams niveau al verschillende keren aan bod is gekomen, collega's. Het is inderdaad noodzakelijk dat er tijdens detentie met gedetineerden aan de slag wordt gegaan zodat ze niet enkel 'hun tijd uitzitten', maar zichzelf ook kunnen ontwikkelen om een snelle en probleemloze terugkeer in de maatschappij te kunnen realiseren.

Vandaar mijn vragen voor u, minister:

Welke rol zult u, als Vlaams minister van Justitie, en de diensten die onder uw bevoegdheden vallen, spelen in de nieuwe plannen van uw federale collega-minister van Justitie?

Welke budgettaire impact zullen deze nieuwe plannen hebben op de Vlaamse justitie?

Zal hiervoor op Vlaams niveau ook extra personeel aangeworven moeten worden om al deze federale plannen vanuit het Vlaams niveau mee te helpen realiseren? Zo ja, hoeveel voltijdsequivalenten (vte's) en binnen welke Vlaamse overheidsdiensten?

Hoe zult u, als Vlaams minister, vanuit het Vlaams niveau meewerken aan het bijhouden van de recidivecijfers van veroordeelde meerderjarigen?

Op welke manier zult u, naar het voorbeeld van het federale niveau, ervoor zorgen dat er ook op Vlaams niveau recidivecijfers worden bijgehouden over minderjarige delinquenten waarbij deze data op wetenschappelijke wijze worden verwerkt met het oog op een optimale sturing van het jeugddelinquentiebeleid?

Hoe kijkt u naar het concept van detentiehuizen, en wat vindt u van de federale justitieplannen om gespreid over alle regio's maximaal in te zetten op lokale kleinschalige detentievormen? Bestaat er een mogelijkheid om dergelijke nieuwe detentiehuizen in het kader van een mogelijke verdere staatshervorming reeds door de verschillende regio's te laten oprichten en uitbaten als anticipatie op de regionalisering van het huidig federaal gevangeniswezen?

De detentiehuizen worden, volgens de federale plannen, uitgebaat door private ondernemingen, wat echter morele bezwaren oproept. De uitvoering van de vrijheidsberoving komt immers in handen van een winstgevende onderneming terwijl dit eigenlijk een essentiële overheidstaak zou moeten blijven.

Welke initiatieven neemt u als minister – in samenspraak met uw federale collega-minister van Justitie – om ervoor te zorgen dat op dit punt geen misbruiken of wantoestanden zouden ontstaan?

Ik kijk alvast uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Blancquaert, twee weken geleden kondigde mijn federale collega inderdaad aan dat er bijkomende budgetten worden vrijgemaakt voor justitie. Dat is uiteraard goed. Zoals u weet is de versterking van de parketten noodzakelijk, ongeacht of het gaat over vervolging van intrafamiliaal geweld of fraude met groenestroomcertificaten, of bijvoorbeeld ook voor milieumisdrijven.

Misschien een heel concreet voorbeeld – dat ook in de actualiteit is – is dat van 3M. De milieu-inspectie heeft daar bijvoorbeeld op 19 december 2019 een procesverbaal overgemaakt aan het parket, omdat 3M een milieuovertreding beging door het ongezuiverd lozen van met PFOS (perfluoroctaansulfonaat) vervuild hemelwater. Het parket besliste echter om dit niet gerechtelijk te vervolgen, terwijl ik denk dat het wel belangrijk is dat de parketten voldoende bemand zijn om ook zulke feiten te vervolgen. Maar in dezen heeft men beslist om niet te vervolgen, en dan is het aan de gewestelijke beboetingsentiteit om een boete op te leggen. Ik vind het goed dat mijn federale collega dan bijkomende middelen vrijmaakt. Ik hoop dat die gebruikt worden waar de noden zijn – zoals we ook op Vlaams niveau zien

–: intrafamiliaal geweld, fraude met groenestroomcertificaten, milieumisdrijven, en noem maar op.

Het plan van de collega is voorlopig nog vrij conceptueel van aard. Dat zal dus verder geconcretiseerd worden. Ik denk dat het heel belangrijk is dat er goed overleg is, zodat het een en ander ook goed kan worden afgestemd tussen de federale collega en Vlaams beleid. Ik ga ervan uit dat dit ook gebeurt, want we hebben geregeld structureel overleg tussen beide kabinetten, zodat we ook kunnen aangeven waar de problemen zitten binnen de Vlaamse justitie.

Het is momenteel dus nog te vroeg om grote uitspraken te doen over de budgettaire impact of de impact op de Vlaamse personeelsinzet. Dit zal pas mogelijk zijn op het moment dat ik een concreet zicht krijg op de verschillende aspecten van de hervorming. Want ook op het federale niveau is op dit moment nog niet helemaal duidelijk hoe en binnen welke timing alles ontwikkeld zal worden.

Maar ik ga ervan uit dat wij, zodra er duidelijkheid is, snel zullen samenzitten en ook vanuit Vlaanderen de nodige inbreng zullen doen. En hopelijk wordt daar dan ook rekening mee gehouden, natuurlijk.

Ik wil wel nog meegeven dat de wet ter uitvoering van de straffen onder de drie jaar reeds gestemd is. Dat is een paar keer in lopende zaken uitgesteld. Dat heeft niet enkel een invloed op de gevangeniscapaciteit, maar ook op de justitiehuizen, en ook op het Vlaams elektronisch toezicht.

Om dit allemaal op elkaar af te stemmen en tot een goede uitvoering te brengen, zijn er ook werkgroepen lopende tussen de justitiehuizen, de magistratuur, het gevangeniswezen, het Vlaams elektronisch toezicht en de kabinetten. De personeelsinjectie van 7,5 miljoen euro die er al is geweest, en de toekomstige personeelsinjectie van 5 miljoen euro, komt hier dan ook deels aan tegemoet. Ter vergelijking, om u een idee te geven: in Wallonië staat hier een personeelsinjectie van 2,5 miljoen euro tegenover. Dus wij proberen vanuit Vlaanderen om daar voldoende op in te zetten om elke vorm van straffeloosheid tegen te gaan.

Dan is er uw vierde vraag. Voor wat de monitoring van de recidivecijfers voor minderjarigen betreft, wordt door de financiering van het Vlaams wetenschapsbeleid inderdaad ingezet op de ontwikkeling van die monitor. Het is het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie dat hier gedurende twee jaar aan zal werken. Vanuit de justitiehuizen en het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht, gaan wij daar ook aan meewerken. Wij gaan onze gegevens bezorgen, zodat ze dat kunnen meenemen in het systeem.

Wat betreft de recidivecijfers voor minderjarigen, beschikken wij in Vlaanderen reeds zelf over een registratiesysteem, dat weet u, op het niveau van de jeugdrechtbanken en de voorzieningen. Ook de monitoring van de instroom in onze gemeenschapsinstellingen en de monitoring van recidive qua instroom in de gemeenschapsinstellingen, is hiervan een van de elementen.

Daarnaast zijn we in Vlaanderen ook, sinds het invoeren van het jeugddelinquentierecht, gestart met een wetenschappelijk onderzoek, uitgezet in de vorm van een nulmeting. Er is ook de verdere monitoring en evaluatie van het jeugddelinquentierecht. Het onderzoek wordt uitgevoerd door de KU Leuven, eveneens ook in samenwerking met het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie.

Ik denk dat het belangrijk is dat het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie zowel de data rond jeugddelinquentie als volwassen criminelen kan vergelijken. Dit onderzoeksrapport is klaar en wordt momenteel besproken met de kabinetten en administratie. Het bevat, onder andere, ook een hoofdstuk inzake registratiesystemen.

Binnen het jeugddelinquentierecht zijn er ook heel wat aanbevelingen over hoe we in Vlaanderen recidive in kaart kunnen brengen. Momenteel bekijk ik met mijn collega-minister Beke, die bevoegd is voor Welzijn, hoe we met deze aanbevelingen verder aan de slag gaan en ook concrete initiatieven kunnen nemen.

Dan is er uw vijfde vraag rond detentiehuizen. Ik heb daar inderdaad ook kennis van genomen dat mijn federale collega momenteel bezig is met de oprichting en uitbating van detentiehuizen. Het betreft ook een federale bevoegdheid, natuurlijk. Samen wil ik wel bekijken hoe we de Vlaamse hulp- en dienstverlening in die federale plannen kunnen inpassen. Dat gesprek zullen we de komende maanden nog aangaan.

En voor de verdere vragen rond de uitbating verwijs ik natuurlijk naar mijn federale collega, gezien het zijn bevoegdheid is.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, ik volg u zeker dat de parketten voldoende bemand moeten zijn om dergelijke feiten, zoals bijvoorbeeld die casus van 3M, correct aan te pakken. U sprak ook over de budgettaire impact. Weet u wanneer u concreet zicht zou krijgen op die hervorming? Over welke termijn spreken we dan? Ik begrijp het uiteraard, als u daar niet meteen antwoord op kunt geven, maar wie niet waagt, niet wint.

Ik heb daarnet ook even verwezen naar het feit dat de federale minister aangaf dat er meer moest worden ingezet op begeleiding in de gevangenissen. U hebt zelf ook al verschillende keren in commissie aangehaald dat dit toch een knelpunt is dat moet worden weggewerkt. Nu, welke stappen hebt u als minister van Justitie zelf al ondernomen, desnoods in samenwerking met uw collega-minister voor Welzijn, om die begeleidingen in de gevangenissen verder op punt te zetten?

En dan nog even over uw antwoord wat betreft die uitbating, waarmee u afsloot. Ik vind het een beetje jammer dat u eigenlijk als minister van Vlaamse Justitie ook geen pogingen wilt ondernemen om samen te zitten met uw federale collega om dergelijke knelpunten aan te pakken, en om er vanuit uw functie voor te zorgen dat er geen misverstanden of wantoestanden zouden ontstaan.

Misschien kan ik u alsnog op andere gedachten brengen. Ik kijk al uit naar uw antwoord.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik ben gewoon eens benieuwd dat als de Federale Regering eindelijk de wet die, onder andere door mijn partij werd ingevoerd, zal uitvoeren, dat uiteindelijk niet tot een besparing kan leiden.

Nu is het zo dat alle straffen onder de drie jaar niet worden uitgevoerd, en vaak worden omgezet in een enkelbandstraf. Als de Federale Regering bij haar voornemen blijft, en ook effectief doet wat ze nu zegt te zullen doen, dan zou dat toch moeten resulteren in een aantal enkelbanden minder, aangezien iedereen geacht wordt om effectief naar de gevangenis te gaan en dus niet langer de gunst van de enkelband zal krijgen. Die vraag vind ik interessant om te monitoren.

Ik vind zelf de detentiehuizen een heel goed initiatief om ervoor te zorgen dat we mensen beter kunnen re-integreren in de maatschappij. Denk maar aan moeders met hele jonge kinderen bijvoorbeeld, of aan jongvolwassenen. Ik denk dat we er allemaal baat bij hebben. Ik denk dat we dat uiteindelijk ook in de recidivecijfers zouden moeten zien, wanneer we meer detentiehuizen zouden hebben. Dus elke

vorm van samenwerking die we daarrond kunnen opzetten, is in ieder geval positief.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u, collega Parys, wij gaan dat inderdaad monitoren. Als ik mij niet vergis zal de wet vanaf 1 december 2021van kracht zijn, dus ik ben ook benieuwd welke invloed het zal hebben op de enkelbanden en op de workload van justitieassistenten, enzovoort. Dus wij gaan dat zeker ook mee in kaart brengen.

Wat de detentiehuizen betreft, gaat het natuurlijk over kleinschalige detentiehuizen. Daar kan ook veel beter op maat worden gewerkt aan de re-integratie. Op die manier zorgen we natuurlijk dat het recidivecijfer daalt, en dat er ook minder slachtoffers zullen zijn. Dat zijn ook speerpunten, collega Blancquaert, van het Vlaams strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden dat we aan het begin van de legislatuur hebben opgemaakt en dat we ook aan het uitvoeren zijn.

In deze detentiehuizen kunnen gedetineerden ook veel meer op hun verantwoordelijkheden worden gewezen, dan bijvoorbeeld in een gevangenis waar praktisch alles voor hen wordt gedaan. Dus uiteraard zal ik met mijn federale collega ook bekijken hoe onze Vlaamse hulp- en dienstverlening haar rol kan spelen binnen die detentiehuizen. Want ik denk dat ook alles staat en valt bij wat er binnenin gebeurt, binnen die detentiehuizen, welke hulp- en dienstverlening er wordt aangeboden. We hebben ons plan, het is nu een kwestie om dat ook federaal door te spreken.

Op de timing voor het extra federaal personeel hebben we op dit moment geen zicht. Ik heb begrepen dat het zich ook nog moet ontwikkelen. Maar uiteraard staan wij klaar om aan te geven welke invulling er vanuit Vlaanderen en vanuit de Vlaamse justitie noodzakelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Dank u, minister, en collega Parys, voor de interessante bijkomende vraag.

Ik heb jammer genoeg geen antwoord gekregen op welke stappen u in de samenwerking met uw collega-minister van Welzijn zult ondernemen. Ik zal dat blijven opvolgen en de vraag desnoods nog eens schriftelijk indienen.

Ik kan het zeer kort houden, voorzitter. Onze fractie zal dit nauwgezet blijven opvolgen en zoals steeds, minister, vindt u in ons een bondgenoot.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitrol van de drugopvolgingskamers en de rol van de justitieassistenten daarin
– 3853 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De drugopvolgingskamer (DOK) is een gespecialiseerde kamer binnen de rechtbank die gericht is op beklaagden die feiten plegen om hun drugverslaving te financieren. In plaats van meteen een straf opgelegd te

krijgen, wordt aan beklaagde de mogelijkheid geboden om een hulpverleningstraject te starten. Er wordt daarbij samengewerkt met een centrum algemeen welzijnswerk (CAW) en een centrum voor geestelijke gezondheidszorg (CGG). De rechtbank behoudt de supervisie op de behandeling van de beklaagde.

Justitieassistenten volgen het verloop van het drugopvolgingsplan op, en zijn aanwezig op de DOK-zittingen om feedback te geven over het traject en om eventueel advies te formuleren ten aanzien van de rechtbank. Zodoende blijft maatwerk doorheen het volledige begeleidingstraject, dat twaalf maanden kan duren, ook gegarandeerd.

In Vlaanderen bestaan er binnen de rechtbanken een aantal proefprojecten rond de drugopvolgingskamer. In een krantenartikel van 9 juni 2021 las ik dat de drugopvolgingskamer in Gent goede resultaten oogst, en dat bij 80 procent van de beklaagden die het traject volgden, de recidive daalt.

Tijdens de commissievergadering van 9 maart laatstleden, zei u, minister, dat u in overleg bent met uw federale collega om deze gespecialiseerde kamers een structurele inbedding te kunnen geven. U wilt ervoor zorgen dat de justitiehuizen zelf ook een voorstel doen. Ook zou er worden gevraagd naar een wetgevend initiatief met het oog op de creatie van een specifiek mandaat voor de justitiehuizen. U wees toen ook op de noodzaak van een vlotte doorstroming naar de drughulpverlening, en zei daarover in overleg te zijn met de minister van Welzijn. Dit zou worden bekeken in het kader van de hervorming van de zorgtrajecten voor justitiabelen die nu lopen.

Ondertussen las ik dat de federale minister van Justitie jaarlijks 4,6 miljoen euro vrijmaakt om 24 magistraten, 24 griffiers en 24 justitieassistenten aan te werven en dat in de loop van 2022 de opvolgkamers in heel het land operationeel zouden worden. Toch is er ook bezorgdheid. Zo zouden de justitieassistenten de hulpverleners vervangen. Doordat justitieassistenten echter een rapporteringsplicht hebben en niet gehouden zijn door het beroepsgeheim, zou dit de vertrouwensrelatie tussen de beklaagde en de begeleider echt op de helling kunnen zetten, en daarmee het hele behandelingstraject. Hulpverleners zouden ook veel beter een brug kunnen vormen met de hulpverlening.

Minister, ik heb hierover volgende vragen.

Kunt u meer toelichting geven bij de verdere uitrol en de structurele inbedding van de drugopvolgingskamers in Vlaanderen? Wat is de stand van zaken?

Volgens de federale minister zouden er 24 justitieassistenten worden aangeworven, om de drugopvolgingskamer overal structureel in te bedden. Dit is evenwel een Vlaamse bevoegdheid. Kunt u bevestigen dat er hiervoor 24 extra justitieassistenten zullen worden ingezet? Op basis van welke gegevens werd over dit aantal beslist? Vanaf wanneer zullen zij aan de slag gaan? Hoe zullen de justitieassistenten worden gespreid over de verschillende rechtbanken? Had u hierover overleg met uw federale collega?

Is er al meer duidelijkheid over het mandaat van de justitieassistenten in de drugopvolgingskamers?

En tot slot, minister, hoe zal de link met de hulpverlening gegarandeerd blijven? Kunt u meer toelichting geven bij het overleg dat u hierover al hebt gehad met de minister van Welzijn?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Eerst en vooral, collega Schryvers, ook wij hebben in de krant gelezen dat de federale minister 24 justitieassistenten zou aanwerven om de drugopvolgingskamers overal structureel in te bedden. Wij hebben uiteraard onmiddellijk contact opgenomen met de collega's van de Federale Regering, en het bleek om een vergissing te gaan. Het ging over 24 griffiers en 24 magistraten. De justitieassistenten zijn inderdaad een Vlaamse bevoegdheid, dat is ook zo doorgegeven, en dat werd door hen rechtgezet. Dat toch even voor de duidelijkheid.

Ik denk dat wij met de Vlaamse Regering, en ook door verschillende tussenkomsten in de commissie, het belang van de drugopvolgingskamers meermaals hebben benadrukt. Daarom hebben we met de justitiehuizen reeds ingezet in deze kamers in Antwerpen, Mechelen, Turnhout, Brugge en binnenkort ook in Gent.

Zoals ik eerder heb gezegd, hebben wij dit ook heel vaak besproken met de federale collega. We zijn dus ook al tevreden met die extra middelen voor magistraten. Tot nu toe zijn we inderdaad met proefprojecten gestart, maar ik heb sinds het aantreden van mijn federale collega ook gepleit om die drugopvolgingskamers wettelijk te verankeren, zodat we ook effectief een wettelijk mandaat krijgen voor die verdere opvolging. Ik wil naar een wettelijk mandaat gaan voor alle korte intensieve trajecten, zoals de drugsopvolgingskamer, maar ook de jongerenopvolgingskamer, die ik onlangs heb opgericht, het snelrecht, enzovoort. Daarvoor heb ik een werkgroep binnen de Interministeriële Conferentie voor de Justitiehuizen (IMCJH) opgestart om na te gaan hoe we dat kunnen vormgeven. Want als er een wettelijk mandaat wordt gegeven, heeft dit ook gevolgen voor de Franstalige collega's, die dergelijke projecten niet hebben. Daarom – we hebben natuurlijk complexe structuren in dit land – wordt dit nu ook met hen besproken. Maar het doel is wel om dit wettelijk te verankeren, zodat dit structureel ingebed kan worden, en we stilaan het niveau van de proefprojecten kunnen overstijgen.

Zoals u weet, investeren wij ook jaarlijks 7,5 miljoen euro in extra justitieassistenten en komt daar volgend jaar nog 5 miljoen euro bij. Zoals reeds vermeld volgen de justitiehuizen dit in Gent, Brugge, Antwerpen, Mechelen en Turnhout al op. In de andere gerechtelijke arrondissementen zitten we in overleg met de magistratuur om na te gaan op welke termijn zij de oprichting van een drugsopvolgingskamer gerealiseerd willen zien. Wij staan hier klaar voor, met de middelen en het model, maar we wachten dus tot de rechtbanken daadwerkelijk die bijkomende middelen krijgen en het extra personeel hebben aangeworven, om mee te stappen in dit model. We zijn daar sowieso aan het trekken.

De hulpverlening wordt natuurlijk niet vervangen door de justitieassistenten. Ieder zijn rol, dat is heel belangrijk. In Antwerpen, Mechelen, Turnhout en Brugge is de constructie van de drugsopvolgingskamer al uitgewerkt met justitieassistenten en niet met hulpverlening. Enkel in Gent was dat wel het geval. Die worden inderdaad vervangen door justitieassistenten omdat de subsidies voor de hulpverlening worden stopgezet. Anderzijds vind ik het ook wel belangrijk om naar één model te gaan – dit is ook doorgesproken met minister Beke voor alle duidelijkheid –zodat we een uniform systeem hebben in al die steden, ook als we het nadien uitrollen naar de rest.

Dat de advocatuur tegen een bepaalde rapporteringsplicht naar de magistratuur toe is, baart mij minder zorgen. Het lijkt mij zelfs meer dan logisch dat als een rechter een traject oplegt aan een verdachte, dat hij ook moet kunnen inschatten of de verdachte dat traject wel degelijk goed heeft opgevolgd. Ik denk dat dat de logica zelve moet zijn.

Bovendien is er sowieso ook een link met de hulpverlening. De justitiehuizen nemen de coördinerende taak altijd op zich. Ze zullen zorgen voor de toeleiding naar de juiste drughulpverlening maar gaan ook op andere vlakken zorgen voor een

betere re-integratie. Denk maar aan werk, het hebben van een job of opleiding, of van een woning. Dat kan niet als je enkel drughulpverlening aanbiedt.

Ik denk dus dat het goed is als de justitieassistenten die coördinerende taak op zich nemen, maar natuurlijk blijft het belangrijk – ook als justitieassistenten een coördinerende rol opnemen – dat er voldoende hulpverlening en zeker drughulpverlening voorhanden is. Daarover werd in het kader van de drugsopvolgingskamer in Turnhout al overleg gepleegd, ook met mijn collega, minister Beke, want hulpverlening valt onder zijn bevoegdheid. Maar we zijn in overleg met hem.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank u wel, minister. Vooreerst voor de duidelijkheid. U had het uit mijn vraag ook al afgeleid: ik fronste ook de wenkbrauwen toen ik dat las, ik dacht 'hoe kan een federale minister beslissen over justitieassistenten?'. Maar dat hebt u heel duidelijk rechtgezet.

Punt twee: ja, wij geloven ook wel in die drugopvolgingskamers, omdat alleen bestraffing vaak niet voldoende is, en het risico op recidive dan natuurlijk veel te groot is.

En dan is er, één, de opvolging van een aantal voorwaarden. En, twee, natuurlijk ook de eigenlijke hulpverlening. Die hebben elk een eigen taakstelling, en dat hebt u ook uitdrukkelijk gesteld. Momenteel lopen de proefprojecten. U wacht op een wettelijk mandaat, en wilt dan werk maken van een structurele inbedding.

Minister, in het verleden hebben we het vaak gehad over de invulling van de bijkomende plaatsen voor justitieassistenten, die momenteel volledig wordt uitgerold. Als ik het goed heb, dan zijn er al veel aanwervingen van bijkomende justitieassistenten gebeurd, in uitvoering van het personeelsplan dat u daarover hebt opgemaakt. In antwoord op een heel recente vraag daarover, hebt u gesteld dat u er niet voor kiest om personeel exclusief voor nieuwe taken te reserveren. De nieuwe opdrachten maken deel uit van een totaalpakket aan uit te voeren opdrachten, en worden ingeschoven in het takenpakket van nieuwe en ervaren medewerkers.

Minister, mag ik uit het antwoord op die schriftelijke vraag afleiden, dat u eigenlijk wacht op verdere input en een wettelijk mandaat om een aangepast, nog uitgebreider, personeelsplan op te maken voor de justitiehuizen, waarbij er dan ook bijkomende inzet kan zijn, in functie van de bijkomende taken in het kader van de drugopvolgingskamers? En zo ja, hebt u er al enig zicht op over hoeveel bijkomende personeelsleden het ongeveer zou gaan, en – wanneer u daarover meer zou weten – wanneer die zouden kunnen worden aangeworven?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord.

Wat ik vooral belangrijk vind, is dat we nu overal dezelfde visie gaan toepassen in die drugopvolgingskamers. Zoals u zelf in uw antwoord hebt aangeraakt, is het zo dat er in Antwerpen, Mechelen, Turnhout en Brugge één visie was, in Gent was er een andere visie. Nu ben ik eigenlijk bijzonder tevreden dat de visie van Antwerpen, Mechelen, Turnhout en Brugge het overneemt en dat we er dus voor zorgen dat de opvolging van iemand die wordt gedagvaard voor drugsfeiten effectief in handen van de justitieassistenten komt te liggen.

Dat betekent niet – en ik vind dat u dat in uw antwoord goed hebt uitgelegd – dat er geen hulpverlening meer aan te pas hoeft te komen. Maar het is wel zo dat iemand zich op dat ogenblik voor de rechtbank bevindt, en dat het dus ook iemand

van een justitiehuis is die dat moet opvolgen, en niet enkel iemand van de hulpverlening. Dat is een andere kijk. Dat is andere insteek.

Ik vind het belangrijk dat alle mensen die de kans krijgen om met zo'n drugopvolgingskamer te werken, dat via dezelfde methodiek, via dezelfde filosofie doen over heel Vlaanderen. Dus de uitrol van die kamers is zeker één vraag.

Het vastleggen van het feit dat we dat altijd en overal zullen doen met die justitieassistenten, is mijn tweede vraag.

En mijn derde vraag, minister, is deze: zo'n drugopvolgingskamer heeft uiteraard enkel maar zin wanneer de drugshulpverlening ook onmiddellijk beschikbaar is. Wanneer iemand die voor zo'n kamer komt, die in aanraking is gekomen met het gerecht en aangeeft een alternatieve weg te willen volgen om ervoor te zorgen dat zijn gerechtelijke procedure niet wordt verdergezet, dan moet je die ook on the spot, onmiddellijk, hulp kunnen verlenen. Welke garanties hebt u dat het Departement Welzijn er ook effectief kan voor zorgen dat al die drugopvolgingskamers effectief onmiddellijk hulpverlening kunnen opstarten, voor iedereen die daarvoor verschijnt? Want anders, is dit, vrees ik, een doodgeboren kind.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Bedankt, minister, en ook collega Schryvers om dit thema mee te blijven opvolgen. Het is altijd leuk als een eigen vraag om uitleg leidt tot een vraag om uitleg van een collega.

Nu, minister, de drugopvolgingskamers, zijn zeker een meerwaarde, maar de afstemming tussen de verschillende actoren is toch cruciaal om tot een gecoördineerde aanpak te komen. De proefprojecten lopen nu toch al een tijdje, dus daarover gaat ook mijn aansluitende vraag. Zijn er op dit moment al knelpunten in de kamers naar boven gekomen? Hoe zullen ze aangepakt worden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Schryvers, in verband met de taakstelling van de justitieassistent is het zo dat de justitieassistenten die taken nu al op zich nemen. Alleen wordt het niet gesteld als een drugopvolgingskamer-taak, want het valt onder meer onder een uitgebreide taak van bemiddeling en maatregelen.

Want dit valt momenteel onder een uitgebreide taak qua bemiddeling en maatregelen. In ieder justitiehuis is dat het team 'bemiddeling en maatregelen' dat deze taak op zich neemt. Een justitieassistent zal ook nooit volledig alleen, of enkel de drugopvolgingskamer op zich nemen, maar natuurlijk ook andere taken binnen bemiddeling en maatregelen.

Het aantal fulltime-equivalenten (fte's) dat wordt ingezet hangt ook af van hoeveel zaken er binnenkomen bij die kamers. In Antwerpen is dat bijvoorbeeld wat breder dan in Turnhout, dus worden daar ook meer justitieassistenten ingezet. Wij proberen dus ook echt op maat te werken. Ik denk dat dat ook de logica zelve is. De uitrol van de drugopvolgingskamers hangt nu ook af van het extra personeel dat er bijkomt bij het parket en de rechtbanken, zoals aangekondigd door de federale collega. Wij staan klaar, als justitiehuizen. Wij zijn ook vragende partij om dat zo snel mogelijk in de praktijk om te zetten. Maar alles staat of valt natuurlijk ook met dat extra personeel dat federaal werd beloofd.

Qua model is het inderdaad mijn bedoeling om altijd met justitieassistenten te werken. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we over heel Vlaanderen met één model werken, en dat de justitieassistenten de coördinatie op zich nemen en de

hulpverlening inschakelen daar waar het nodig en noodzakelijk is. Bij iedere drugopvolgingskamer die wordt opgestart gaan we ook in gesprek met minister Beke om te zorgen dat er ook voldoende drughulpverlening is. Zoals collega Parys terecht heeft gezegd: alles staat en valt ermee dat daar voldoende drughulpverlening is. Wij zijn dus altijd in contact met het kabinet, om ervoor te zorgen dat het een het ander wel volgt. Zo niet, dan hebben we een probleem.

Op dit moment zien wij geen grote knelpunten, wel dat het nog kan worden uitgebreid naar andere verslavingsvormen. Dat gaan we nu ook verder bekijken met Antwerpen, hoe we dit verder gaan doen. Vanuit Antwerpen is men vragende partij om ook naar andere verslavingsvormen te kijken. Dat zijn we op dit moment met de mensen op het terrein aan het doen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank u wel, minister. Ik kijk uit naar de verdere uitrol van de drugopvolgingskamers, en het laatste wat u hebt gezegd, namelijk een uitbreiding naar andere verslavingsvormen, dat lijkt me absoluut ook wel heel interessant. Ze hebben ook allemaal een enorme impact op mensen, en het risico op recidive is heel groot. De link naar hulpverlening is vanzelfsprekend ook heel belangrijk. Dat laatste, die link naar de hulpverlening – dat wil ik toch nog eens benadrukken – blijft essentieel als we de mensen, die vanwege een misdrijf worden gedagvaard, niet alleen bestraffend willen bekijken, maar ook een blijvende oplossing willen aanbieden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport van Plan International over seksuele intimidatie
– 4121 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, vorige week konden we lezen over het Plan International-rapport over seksuele intimidatie. Ik heb gezien dat dit al aanleiding gegeven heeft tot verschillende vragen in verschillende commissies, omdat er natuurlijk ook verschillende bevoegdheidsdomeinen worden geviseerd. Maar ik heb toch ook een vraag opgesteld voor u, vanzelfsprekend omdat u coördinerend minister ter zake bent en omdat u een actieplan hebt opgemaakt met betrekking tot de strijd tegen seksueel geweld.

In het rapport las ik dat één op de twee meisjes of vrouwen vaak een omweg maakt in onze grote steden uit vrees voor seksuele intimidatie. Dat blijkt uit het rapport van Plan International. Het gaat 'm dan heus niet over het mijden van steegjes in het holst van de nacht. Zo goed als élk meisje gaf ook aan al slachtoffer te zijn geweest van seksuele intimidatie.

De organisatie Plan International vroeg twee jaar geleden al eens aan zevenhonderd jongeren of ze in aanraking waren gekomen met seksuele intimidatie in Brussel, Charleroi of Antwerpen. 91 procent van de meisjes en 28 procent van de jongens antwoordde toen bevestigend.

Het ging dan onder meer over nafluiten, langdurig aanstaren, opmerkingen over het uiterlijk tot ongewenste aanrakingen.

Plan International doet nu verschillende aanbevelingen om onze steden veiliger te maken. Na dat onderzoek, richtte Plan International het digitaal platform Safer Cities op, om via die weg de intimidatie in onze steden letterlijk in kaart te kunnen brengen.

In het actieplan tegen seksueel geweld voorziet u, minister, in tal van acties over de verschillende beleidsdomeinen heen. Het rapport maakt duidelijk dat dit zeer nodig is. In 2018 keurden we in het Vlaams Parlement ook een resolutie goed als afsluiter van de werkzaamheden van de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag, waarin ook een heel aantal aanbevelingen waren opgenomen.

Ik heb volgende vragen, minister.

Hoe reageert u op het rapport van Plan International en de aanbevelingen die hierin worden gedaan?

Met welke acties zult u een antwoord bieden op deze problematiek?

Wat is uw standpunt met betrekking tot het digitaal platform Safer Cities? Op welke manier kan de info daaruit worden meegenomen in het beleid?

En tot slot: hoe kan de rol van de lokale besturen hierin nog worden versterkt?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Inderdaad, collega Schryvers, wij hebben het rapport ook gezien.

Negen op de tien vrouwen geven aan dat ze ooit slachtoffer zijn geweest van seksuele intimidatie in Brussel, Charleroi of Antwerpen. Dat is natuurlijk nogal choquerend. Het percentage ligt echt wel hoog. Als ik op Vlaams niveau naar de bevoegdheden kijk, moeten we daarom, denk ik, zeker ook preventief aan de slag om die seksuele straatintimidatie – want daar gaat het eigenlijk over – aan te pakken.

U weet dat we in het actieplan seksueel geweld ook oog hebben voor preventie. Daar gaan we heel vroeg mee aan de slag. We gaan in het onderwijs al vanaf de kleuterschool inzetten op emotionele, relationele en seksuele opvoeding, waarbij ook – zeer belangrijk – aan jongens duidelijk wordt gemaakt waar de grenzen liggen, wat kan en niet kan. Zeker ook niet.

Door de sensibiliseringscampagnes die we organiseren, waaronder ook de vervolgcampagne op 'is't oké', en ook door de opleidingen van professionals die we zullen versterken, hoop ik dat we met die preventieve maatregelen de strijd tegen seksuele straatintimidatie kunnen aangaan.

In september bekijk ik in ieder geval ook met alle betrokken ministers die uitvoering moeten geven aan het plan, hoe we met deze aanbevelingen aan de slag gaan. Dit zal ik trouwens telkens doen als er nieuwe inzichten zijn. Ik neem dus bijvoorbeeld ook de aanbeveling van het grootschalig onderzoek rond de prevalentie en impact van seksueel geweld mee, dat twee weken geleden verscheen. Dat neem ik ook mee naar het overleg in september.

Wat het digitaal platform Safer Cities betreft, denk ik dat het vooral heel belangrijk is dat het meegegeven wordt, vooral naar de lokale besturen. Zodat de lokale besturen op de plaatsen waar die seksuele intimidatie plaatsvindt, kunnen ingrijpen, bijvoorbeeld door extra verlichting, of door extra patrouilles op die plaatsen. Dus het is, denk ik, wel heel belangrijk om het digitaal platform Safer Cities aan die lokale besturen mee te geven, die dan daarmee het nodige kunnen doen.

Uw vierde vraag gaat over de rol van de lokale besturen. Ik verwijs daarvoor natuurlijk naar mijn collega die bevoegd is voor lokale besturen. Hij heeft hierover, denk ik, vandaag ook een gelijkaardige vraag gekregen in de commissie.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank, minister, voor uw antwoord. Ik heb inderdaad gezien dat er vandaag in de Commissie Binnenland aan minister Somers daarover een vraag werd gesteld.

De cijfers uit het rapport zijn toch echt onthutsend. Ik denk dat we dat toch allemaal erkennen. En het is dus echt wel nodig om preventief te werken tegen intimidatie en tegen seksueel geweld.

U hebt gelijk, minister, we moeten daar zeker in het onderwijs al vroeg mee starten.

Ik noteer dat u, met de aanbevelingen en de studie die twee weken geleden naar voren is gekomen, overleg organiseert in september met verschillende collega's over verschillende bevoegdheden, om te kijken hoe jullie daarmee aan de slag gaan. Dat is natuurlijk goed. Wat mij telkenmale ook wel opvalt wanneer je over gebeurtenissen van seksuele intimidatie of geweld leest, is dat eigenlijk niemand reageert. Ik stel me dan de vraag hoe we iedereen veel meer kunnen sensibiliseren om dat niet te aanvaarden en om gewoon te reageren wanneer men zoiets ziet. De vraag is: op welke manier kunnen we daar nog meer op inzetten, minister?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Bedankt voor uw vraag, mevrouw Schryvers. Minister, dat veel vrouwen en meisjes zich onveilig voelen in de stad is jammer genoeg al langer een probleem. Wij zijn niet degenen die schrik zouden moeten hebben, het zijn juist de daders die schrik zouden moeten hebben voor de gevolgen van hun daden. Seksuele intimidatie – indien getolereerd – kan leiden tot effectief seksueel geweld. Ik trap een open deur in als ik zeg dat er op tijd moet worden ingegrepen. Helaas is voor de aanpak van deze problematiek in de steden vooral minister Somers bevoegd, maar het blijft toch nodig om beleidsoverschrijdend samen te werken.

Ik sluit me heel graag aan bij de bijkomende vraag van collega Schryvers betreffende de sensibilisering van omstaanders. Daarnaast zijn er momenteel ook verschillende mogelijkheden tot het melden van seksuele intimidatie, zoals bijvoorbeeld bij de politie of het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM). Maar ook daar wordt er amper melding gedaan.

Bent u ook van mening dat er meer werk moet worden gemaakt van het melden en registreren van dergelijke feiten? Op welke manier en op welke termijn zult u daar extra werk van maken?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Dank u wel. Dit is niet de eerste melding in de afgelopen paar jaar. In dit Plan International-rapport over straatintimidatie hadden ze het ook over hoe de straat eigenlijk meer van mannen is geworden tijdens de verschillende lockdowns, en tijdens de covidcrisis. We komen eigenlijk al van ver wat straatintimidatie betreft. Een paar jaar geleden werd die problematiek nog gewoon afgedaan. Gaandeweg is daar toch wel een grote bewustwording rond gekomen.

Minister, ik ben het met u eens dat er een grote kans ligt in het onderwijs, voor wat betreft de bestrijding van straatintimidatie en de ongelijke bejegening van vrouwen, maar ook van lgbtq+-mensen, in heel de Vlaamse gemeenschap. Wat dat betreft moet ik mij aansluiten bij wat collega Schryvers zegt: het sensibiliseren van mensen kan ook breder gaan dan alleen maar zeggen wat kan en wat niet kan. Het kan inderdaad ook gaan over wat een omstaander kan doen. Op die manier ben je een jongen of een man niet alleen aan het reduceren tot een mogelijke dader, maar wordt hij ook iemand die positieve actie kan ondernemen en andere mensen kan sensibiliseren over hun eigen daden. Anderzijds gaat dit over geweld waarvan de slachtoffers vaak niet de moeite nemen om het aan te geven, soms wegens de prevalentie, soms omdat aangifte toch wel een behoorlijke hoge drempel is. Daar is dus wel werk aan in het onderwijs.

Ik heb ook nog een vraag voor u voor wat betreft gender en gendervoorlichting in het onderwijs, zowel in de lagere school als in de middelbare school. Heel vaak gaat het hier over een vorm van agressie, waarvan men zich kan afvragen of het echt seksueel is, of is het eerder een vernederen en aanvallen van mensen vanwege hun gender en hun seksualiteit. Want zowel vrouwen als lgbtq+-mensen lijden daar erg onder. Moet er niet meer voorlichting zijn over het concept gender en over de manier waarop wij daarover denken? Er zijn veel vooroordelen daaromtrent, en we staan in de maatschappij nog vaak neerbuigend tegenover vrouwen en lgbtq+-mensen. We zouden mannen en jongens op een veel onschuldiger alarmniveau hiervan kunnen bewustmaken, zodat straatintimidatie op een veel simpelere manier kan worden voorkomen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Eerst en vooral wil ik via deze weg Plan International ook bedanken om dit thema onder de aandacht te houden. Ik denk dat we ons nog allemaal de onthutsende reportage 'Femme de la rue' herinneren. We krijgen als politici allemaal ook vaak talloze getuigenissen van jonge vrouwen en meisjes die het slachtoffer zijn van grensoverschrijdend gedrag in de brede zin van het woord, maar ook van echt seksueel overschrijdend gedrag.

We moeten als vrouw echt vrij kunnen zijn waar we lopen, en zelf kunnen kiezen in welke kleren we dat doen. Die vrijheid is cruciaal. Die veiligheid voorzien is echt een kerntaak van de overheid. Het is ook een kerntaak van iedere minister die daar ook maar een bepaalde bevoegdheid in heeft. En dat zijn er heel wat.

Er is geen enkel excuus om vrouwen op die manier als een object te behandelen, ongewenst te benaderen en dergelijk totaal ongepast gedrag te vertonen. Dat kan gewoonweg niet. Dat moeten we ook absoluut vermijden, maar we moeten ook vermijden dat we bepaalde no-gozones voor vrouwen creëren in Vlaanderen. We moeten de kern van de zaak aanpakken, en niet de symptomen.

En daarom is het inderdaad beter, denk ik, minister, om dat platform en die informatie te gebruiken om de lokale besturen te informeren, zodat die politiediensten kunnen ingrijpen en in die probleemzones een lik-op-stukstukbeleid voeren.

Collega's, de cijfers die hier naar boven komen, drukken ons nog maar eens met de neus op de feiten, met de neus in de realiteit.

Er is een breed probleem, dat ook een heel brede aanpak vereist. Plan International verwees er zelf naar. Inzetten op sensibilisering is belangrijk. Dat hebben collega Schryvers en de andere collega's ook benadrukt. Sensibilisering naar omstaanders, maar ook slachtofferhulp, een luisterend oor, en effectieve straffen voor de daders, moeten deel uitmaken van de aanpak van dit probleem.

Minister, u zet in uw beleid heel fel in op slachtoffers. U zet de slachtoffers centraal, onder andere door de slachtofferhulp en begeleiding in Vlaanderen te versterken. En daarnaast zet u in op het actieplan seksueel geweld. Ik wil hierbij ook oproepen dat alle ministers op hun manier maximaal werk maken van dat actieplan. Ik ben ook alvast benieuwd naar die eerstvolgende evaluatie, die er binnenkort zal zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik denk, collega's, dat we het er allemaal over eens zijn dat geen enkele vrouw, waar ze ook wandelt of gaat, schunnige opmerkingen of wat dan ook hoeft te pikken. Het kan gewoon niet, in welke stad of gemeente het ook plaatsvindt.

In die zin denk ik ook wel dat we vooral naar de daders moeten kijken die zulke handelingen stellen of zulke seksuele intimidatie gebruiken. Ik denk dat veel vrouwen – en ik kijk ook naar mezelf – dit wel eens hebben meegemaakt, dat moet iedereen eens bij zichzelf nagaan. Vandaar het cijfer van negen op de tien: dat is heel hoog en dat is ook echt choquerend. Wat ik nog heel belangrijk vind om te zeggen is dat ik geen no-gozones voor vrouwen wil in Vlaanderen! Dat mogen we echt op geen enkel moment aanvaarden.

Vandaar dat ik denk dat het heel belangrijk is dat de lokale besturen heel slim omgaan met het digitaal platform Safer Cities. We moeten natuurlijk ook preventief werken, en ik denk dat minister Somers, bevoegd voor Gelijke Kansen en gender, ook wel met sensibiliseringscampagnes bezig is.

Ik vind het ook heel belangrijk dat ouders mee betrokken zijn, want vaak zijn er ook jongeren bij betrokken. Ouders moeten mee op de hoogte gehouden worden van zulke degoutante straatintimidatie. Uiteraard gaan we binnen ons actieplan seksueel geweld preventief aan de slag binnen het onderwijs om duidelijk aan te geven, zeker ook naar jongens toe, waar de grenzen liggen.

Wij gaan in ons actieplan seksuele intimidatie rond preventie uiteraard aan de slag binnen het onderwijs om duidelijk aan te geven, zeker ook naar jongens toe, waar de grenzen liggen. Maar dat is één zaak. Ook de opvoeding en een kordaat optreden vanuit de lokale besturen zijn heel belangrijk. En er is ook sensibiliseren. Ik denk dat het heel belangrijk is dat deze gegevens ook meegegeven worden met die lokale besturen, waar dat cijfer toch wel gigantisch hoog is. Want nogmaals, wij willen geen no-gozones voor vrouwen in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dat is duidelijk, en het is niet meer dan terecht dat de minister zo duidelijk is. Want seksuele intimidatie kan inderdaad niet. Het kan nooit, het kan nergens. Een rapport als dat van Plan International drukt ons nog maar eens met de neus op de feiten over hoe wijdverspreid dat eigenlijk is, die intimidatie. Rapporten als deze tonen dus echt aan dat dat actieplan tegen seksueel geweld, tegen intimidatie echt nodig is, net als die concrete acties over de verschillende beleidsdomeinen heen die daaraan worden gekoppeld. Minister, ik vraag echt om daar een prioriteit van te maken in uw beleid. Onze steun hebt u voor 100 procent. Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.